

Joop van Riessen

Plaats delict

De verhalen achter
de foto's

Inhoud

Inleiding	7
Liquidatie op de Dam	11
Liquidatie Chung Mon	13
Lijkvinding is nooit appeltje-eitje	17
De moord op Thomas van der Bijl	21
Het monster van de Jura	25
De Japanse koffermoord	31
Crash Turkish Airlines	35
Strandrel	39
De witte pakken	42
Een gruwelijke moord in Amsterdam-Noord	46
De liquidatie van André Brilleman	51
Heroïneslachtoffer	53
Barretje Hilton	57
Stanley Hillis	60
De Satanskerk	64
De man onder de jas	69
Verslaafde prostituee	73
De Nieuwmarktrellen	75
Serieverkrachter in Amsterdam-West	79
Vermissing van een half miljoen	83
Tip voor overval	86
Dubbele roofmoord in de Bijlmer	91
De Dam	93

Kevertjes	97
Verdachte met smokkelbroek	101
Brand in de Casa Rosso	107
Vondsten in de keuken	109
Lijk in de gracht	113
De bijbel	115
Geschminkte overvaller	119
Roofmoord in de Pijp	121
Een dodelijke steekpartij	125

Inleiding

In mijn ruim veertigjarige carrière bij de Amsterdamse politie kwam ik natuurlijk veel soorten criminaliteit tegen, maar moord was altijd het meest heftig. Veel moorden speelden zich af in de huiselijke sfeer, of in de prostitutie. Keiharde liquidaties kwamen er pas in de jaren 70, toen de drugs hun intrede deden en er grote financiële belangen van misdaadorganisaties gingen spelen.

7

Altijd waren het de politiefotografen die de plaats delict vastlegden. Zij betraden stevast als eerste de ruimte en legden met hun camera de situatie vast. Pas daarna mocht de recherche de plaats delict betreden om het sporenonderzoek te verrichten.

In 2006 werd een selectie van deze Amsterdamse politiefoto's uit de periode 1965-1985 in boekvorm gebundeld onder de titel *Plaats delict. Het Parool* vroeg mij bij wijze van recensie een aantal van deze foto's van commentaar te voorzien.

Dat inspireerde vervolgens het onvolprezen literaire misdadertijdschrift *Koud bloed* om mij te vragen de rubriek 'Plaats delict' te verzorgen: een foto van een *crime scene*, met een persoonlijk verhaaltje van mij erbij.

Ik heb die rubriek vijf jaar gevuld. Soms was ik zelf op de plek des onheils geweest, soms kende ik de zaak als chef, en sommige foto's gaven aanleiding tot een wat algemener betoog over de werkwijze van de recherche in geval van inbraak en diefstal, of moord en doodslag.

De verhalen uit *Koud bloed* zijn gebundeld in dit boek. Ze geven een kijkje achter de schermen van de recherche en van de misdaad.

December 2017

Liquidatie Chung Mon

De stroom liquidaties van de afgelopen jaren en de bijbehorende gangsteroorlog doen wellicht vermoeden dat de georganiseerde misdaad een recent verschijnsel is. Maar nee, ook in de jaren zeventig woedde er in de Amsterdamse binnenstad al een harde strijd om de zeggenschap over de grootschalige heroïnehandel uit het Verre Oosten.

13

Toen het Amerikaanse leger zich in 1968 uit Vietnam terugtrok en de vele verslaafde soldaten huiswaarts keerden, zochten de Chinese triades een nieuwe markt voor hun heroïne, afkomstig uit de Gouden Driehoek. Hun oog viel op Amsterdam. Daar bevond zich een kleine Chinese gemeenschap, geconcentreerd rondom de Binnen Bantammerstraat, een zijstraatje van de Geldersekade. De opiumkit, waar oudere Chinezen dagelijks aan hun opiumpijp lagen te lurken, was een bekend fenomeen.

Amsterdam was de eerste Europese stad waar de Chinezen in 1970 heroïne op de markt brachten. Het is onvoorstelbaar hoe snel daarna de situatie in de buurt verslechterde. Grote aantallen illegale Chinezen overspoelden de Zeedijk en omliggende straten om heroïne te verkopen, met als gevolg duizenden heroïneverslaafden en stedelijke verloedering.

De term 'georganiseerde misdaad' bestond nog niet in die tijd; maffia was er alleen in Italië en Amerika. De activiteiten van de Chinese triades vertoonden echter alle kenmerken van maffiapraktijken: grootschalige illegale handel, geweld, omkoping van

de overheid, zwijgplicht en een strakke criminele organisatie onder leiding van een echte roverhoofdman. Die Amsterdamse leider was Chung Mon, vanuit Hongkong hier gestationeerd. Hij was eigenaar van gokhuis Wah Kiauw en controleerde van daaruit de hele heroïnehandel. Hij was een echte peetvader. Omdat de heroïnehandel al snel groeide en bloeide, was een strijd om de macht tussen de 14K-bende van Chung Mon en de rivaliserende Wo Lee Kwan-triade, die ook een graantje wilde meepikken, onvermijdelijk.

16 Op 3 maart 1975 werd Mon overdag op de Prins Hendrikkade geliquideerd. Deze liquidatie geldt als de eerste weloverwogen criminele afrekening in Amsterdam. Precies een jaar later, 3 maart 1976, werd zijn opvolger Chan Yuen Muk op de Geldersekade doodgeschoten. Het signaal was duidelijk: benoem geen opvolger meer, want ook die zal sneuvelen. Men wilde de lucratieve heroïnehandel zo snel mogelijk in handen krijgen.

De Chinese gemeenschap was (en is nog steeds) erg gesloten; de moorden werden niet opgelost.

De Satanskerk

64

Het was begin jaren zeventig een totale chaos op de Amsterdamse Wallen na de intrede van heroïne. Een legertje Chinese straathandelaren voorzag iedere verslaafde van drugs. Het begin van de Zeedijk werd overspoeld met honderden verslaafde Surinamers. Iedere toerist die zich daar in de buurt waagde werd gepeld. Het was al snel een poel van verderf.

Op verzoek van de leiding van het politiebureau Warmoesstraat boog het gemeentebestuur zich over de vraag of de vele drugscafés op de Zeedijk gesloten en dichtgetimmerd konden worden. Dat verzoek werd afgewezen: verslaafden waren volgens de toenmalige opvattingen zieke mensen, met wie voorzichtig moest worden omgesprongen.

Maarten Lamers rook zijn kans in dit klimaat. Hij ging illegale activiteiten organiseren onder de vlag van de Kerk. Lamers richtte aan de Oudezijds Voorburgwal de Grotto Magistratis op, bijgenaamd 'De Satanskerk', verbonden met de Walburga Abdij aan de Oudezijds Achterburgwal. Hij benoemde zichzelf tot hogepriester. Hij weigerde de politie toegang tot de Satanskerk, met het argument dat de eredienst niet verstoord mocht worden. In werkelijkheid werd er in de abdij gegokt.

In de Bananenbar, een van zijn andere bedrijven, bedacht hij een andere truc. Hij liet bezoekers niet betalen voor de drank, maar verhuurde een glas. Na ieder uur moest er bijbetaald worden. Lamers dacht zo de Drank- en Horecawet te kunnen omzeilen,

omdat er in zijn ogen geen alcohol werd verkocht. In de ruimte lagen naakte dames op de bar, die de glazen vulden en de bezoekers vermaakten met spannende seksshows, al of niet met gebruik van bananen.

Tot woede van Lamers deed de politie Warmoesstraat toch invallen in alle panden. De overtreeders werden geverbaliseerd, maar het proces om de panden te sluiten duurde nog jaren. Knarsetandend wachtte de politie af. Lamers lachte lang in zijn vuistje, maar trok uiteindelijk toch aan het kortste eind.

Het bordeel van de Satanskerk op de Wallen © POLITIEARCHIEF AMSTERDAM